

NIT- čet, 4. 2. **V ŽIVO**

PONOVI MO IN UTRDIMO ZNANJE

I. ŽIVA BITJA SO MEDSEBOJNO ODVISNA – U/27

1. Kaj so organizmi drug drugemu? Organizmi so drug drugemu vir snovi in energije.

2. Kaj gradi organizme? Organizme gradijo organske in anorganske snovi.

3. Razloži pojme: proizvajalec, potrošnik, rastlinojdec, mesojedec, vsejedec.

PROIZVAJALEC – si sami izdelajo hrano (rastlina).

POTROŠNIK – so organizmi, ki se hranijo z drugimi organizmi.

RASTLINOJEDEC – se prehranjuje s hrano rastlinskega izvora.

MESOJEDEC – se prehranjuje s hrano živalskega izvora.

VSEJEDEC – se prehranjuje s hrano rastlinskega in živalskega izvora.

4. Kakšno vlogo imajo razkrojevalci? Razkrojevalci so živa bitja, ki razgradijo odmrle organizme v anorganske snovi.

5. Naštej vrste prehranjevalnih odnosov med živimi bitji. To so sožitje, plenilstvo in zajedavstvo.

6. Opiši sožitje, plenilstvo in zajedavstvo.

SOŽITJE – gost in gostitelj imata korist.

PLENILSTVO – plenilec ima korist, plen pa škodo.

ZAJEDAVSTVO – gostitelj utрпи škodo, zajedavec ima korist.

II. ŽIVA BITJA IN OKOLJE – U/28

1. Katere snovi si živa bitja izmenjujejo med seboj? Živa bitja si med seboj izmenjujejo hranilne snovi.

2. Kaj sestavlja neživo naravo? Neživo naravo sestavljajo tla, količina anorganskih snovi v tleh, količina vode, sestava zraka, toplota in svetloba.
3. Kaj sodi k živi naravi? K živi naravi sodijo rastline, živali, ljudje, drugi organizmi.
4. Kako so živa bitja in neživo okolje med seboj povezana? Živa bitja si med seboj in z okoljem izmenjujejo snovi in energije.

III. PREHRANJEVALNA VERIGA U/29

1. Kaj pomeni prehranjevalna veriga? Prehranjevalna veriga pomeni zaporedje živih bitij, ki so hrana drug drugemu.
2. Kateri osebki so na začetku prehranjevalne verige? Proizvajalci.
3. Kako si sledijo členi prehranjevalne verige? Nadaljuje se z rastlinojedci, mesojedci ali vsejedci.
4. Kaj sestavlja zadnji člen v prehranjevalni verigi? Razkrojevalci.
5. Kako se človek vključuje v prehranjevalno verigo? Kot vsejdec.
6. Kakšno vlogo imajo v prehranjevalnih verigah razkrojevalci? Razkrojevalci organske snovi spreminjajo v anorganske. Ko živo bitje pogine, ga razkrojevalci razgradijo.
7. Zakaj je ogroženo preživetje marsikatere živalske vrste na Zemlji? Zaradi pretiranega lova.
8. Kje dobijo energijo potrošniki? Od proizvajalcev in ostalih potrošnikov. Človek je vsejdec, se prehranjuje z rastlinami in živalmi.
9. Kaj bi se zgodilo, če bi izginil en člen v prehranjevalni verigi? Prehranjevalna veriga bi se porušila.

IV. PREHRANJEVALNI SPLETI U/30

1. Kaj pomeni prehranjevalni splet? Prehranjevalni splet pomeni, da se preplete več prehranjevalnih verig.
2. Kaj se zgodi, če ena vrsta izgine iz naravnega okolja? Če en organizem iz verige izgine, se ta poruši.
3. Katera vrsta lažje preživi v naravnem okolju, tista, ki se hrani s pestro, raznoliko hrano, ali tista, ki se hrani z eno vrsto hrane? Razloži, zakaj. Lažje preživijo bitja, ki se različno prehranjujejo. Prej poginejo tisti, ki se hranijo z eno ali nekaj vrstami.

V. RAVNOVESJE V NARAVI U/31

1. Kaj je naravno ravnovesje?

Vsa živa bitja so odvisna druga od druge. Med predstavniki v istem okolju se oblikujejo uravnotežena razmerja, ki z okoljem ustvarjajo naravno ravnovesje.

2. Kako rušimo naravno ravnovesje? Z onesnaževanjem tal, zraka, vode, z iztrebljanjem živih bitij, z naseljevanjem tujerodnih organizmov...

3. Kaj so naravni rezervati? Območja, ki jih človek ne sme spreminjati in so zavarovana.

VI. ČLOVEK POSEGA V NARAVO U/32

1. Kako onesnažujemo naš planet? S svetlobo, z izpušnimi plini, odpadki in drugimi snovmi.

2. Kaj je posledica onesnaževanja? Povzročča smrt mnogih organizmov.

PRI USTNEM OCENJEVSNUJU BOŠIZ TEH 6. SKLOPOV DOBIL/A NAKLJUČNA VPRAŠANJA. SMO PONAVALJALI IN NAPISANE IMAŠ ODGOVORE.

IZ SKLOPOV O VODI BOŠ DOBIL/A TUDI VPRAŠANJA. NANJA POIŠČI ODGOVORE.

PONOVIMO IN UTRDIMO ZNANJE

PRIPRAVI SE NA USTNO OCENJEVANJE ZNANJA PRI NARAVOSLOVJU IN TEHNIKI - 17. 2. in 19. 2.

Svoje znanje ponovi s pomočjo spletnih kvizov.

<https://wordwall.net/play/9008/216/648>

<https://wordwall.net/play/9085/155/753>

Vprašanja prilepi v zvezek za NIT in nanje ustno odgovori (lahko tudi pisno).

O VODI U/36

1. Kaj je voda?
2. Kdo potrebuje vodo?
3. Za kaj vse potrebujemo vodo?
4. Kako moramo ravnati z vodo? Zakaj tako?

STANJE VODE SE SPREMINJA – U/37, 38, 39

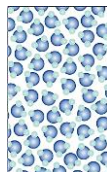
1. V kakšnem agregatnem stanju lahko najdemo vodo?
2. Kaj je led?
3. V kakšnem stanju je voda iz pipe ali plastenke?
4. V kakšnem stanju so vodni hlapi in para?
5. Kako se gibljejo delci vode v trdnem stanju, kako v tekočem in kako v plinastem stanju?

Trdno stanje (led)

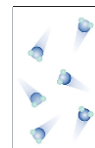
Delci vode so razporejeni v obliki kristala in se ne gibljejo prosto.

Tekoče stanje

Delci vode se prosto gibljejo.

Plinasto stanje (para)

Delci vode se prosto gibljejo in so daleč narazen.

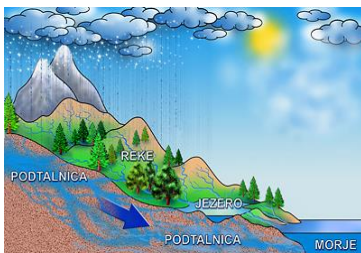
6. Ali se trdna snov prilagaja obliki posode?
Kaj pa tekoča in plinasta snov?
7. Kako lahko spreminjamo stanje vode?
8. Kdaj voda izpareva in kdaj izhlapeva? Navedi primer.
9. Kaj pomeni utekočinjenje ali kondenzacija?

VODA JE TOPILO – U/40

1. Kaj je topljenec in kaj je topilo?
2. Iz česa je raztopina?
3. Za pripravo kakava potrebujemo mleko in kakav v prahu. Kaj je v tem primeru topilo in kaj topljenec?
4. Navedi tri snovi, ki se v vodi raztapljajo, in tri, ki se ne raztapljajo?
5. Kaj vpliva na hitrost raztapljanja?
6. Kdaj rečemo, da je raztopina nasičena?
7. S čim odstranjujemo oljne madeže?
8. Kaj raztaplja apnenec in povzroča nastanek kraških pojavov?
9. Ali veš koliko tekočine izgubimo med uro naporenega treninga?

KROŽENJE VODE V NARAVI – U/42

1. Kaj se ves čas dogaja z vodo v rekah, jezerih in morjih?
2. Kam se dvigujejo vodni hlapi?
3. Ali se zrak z dviganjem ohlaja?
4. Kaj nastane, ko se vodni hlapi kondenzirajo v kapljice?
5. Kaj nastaja v najvišjem delu oblaka, kjer so temperature najnižje?
6. V kaj se ledeni kristali spreminjajo pri spuščanju iz oblaka?
7. Kaj je podtalnica?
8. Ali podtalnica spada med podzemne ali površinske vode?
9. Kaj vse štejemo pod površinske vode?
10. Opiši kroženje vode v naravi.

PITNA VODA JE VREDNOTA – U/43

1. Kaj je glavni vir pitne vode?
2. Česa ne sme vsebovati pitna voda?
3. Zakaj je bila včasih verjetnost, da se podtalnica onesnaži večja, kot je danes?
4. V preteklosti so bili onesnaževalci podtalnice nepravilno odloženi odpadki. Kaj ogroža podtalnico danes?
5. Zakaj morajo biti posegi v naravo skrbno načrtovani?
6. Kaj moramo zaščititi za pitje neoporečne pitne vode?
7. Kako lahko varčujemo z vodo?
8. Za kaj vse uporabljamo pitno vodo?
9. Ali moramo v Sloveniji kupovati vodo v steklenicah/plastenkah ali lahko pijemo vodo iz pipe?
10. Ali je ustekleničena voda dražja?

VARUJEMO NARAVO – ONESNAŽEVANJE VODE – U/44

1. Kaj ogroža in onesnažuje kakovost pitne vode?
2. Kaj priporočajo strokovnjaki, če je pitna voda onesnažena?
3. Ali pitje onesnažene vode ogroža zdravje?
4. Z uvedbo česa se je možnost onesnaženja vod zmanjšala?
5. Kaj pomeni nevarnost za onesnaženje oceanov in morij?

Zakaj?

V pokrajinah, kjer ni dežja, je vsaka kapljica vode dragocena.